

5 Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání neposkytuje stupeň vzdělání, ale umožňuje účastníkům naplňovat smysluplně volný čas se zaměřením na různé oblasti s využitím jejich zájmu. Vhodné propojení školního a zájmového vzdělávání má výrazný proinkluzivní aspekt. Realizuje se ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času (SVČ), školních družinách (ŠD) a školních klubech (ŠK).

Školní družiny a kluby uskutečňují zájmové vzdělávání zpravidla pravidelnou a příležitostnou výchovně-vzdělávací činností, případně otevřenou nabídkou spontánních činností. SVČ nabízejí ještě táborem a osvětovou činnost a vytváření individuálních podmínek pro rozvoj nadání účastníků.

V důsledku pokračujícího nárůstu počtu dětí předškolního věku a žáků na 1. stupni základních škol dochází u SVČ k rozšíření nabídky a změně její struktury s ohledem na tuto věkovou kategorii. Pokračuje trend v navyšování kapacity oddělení ŠD, zvyšování počtu jejich oddělení a snaha naplňovat oddělení nad 30 žáků. I když je zájmové vzdělávání ve školní družině určeno převážně žákům 1. stupně, není uspokojována poptávka uchazečů o zařazení do školních družin zejména u žáků 4. a 5. ročníků. Téměř pravidelně dochází do ŠD a ŠK výhradně žáci jedné školy. Část škol (21,4 %) umožňuje činnost účastníků a jejich rodičů i mimo dny školního vyučování.

Celkově bylo hodnoceno 580 školských zařízení pro zájmovou činnost, z toho 83 % tvořily školní družiny, 9,3 % školní kluby a 9,1 % střediska volného času.

5.1

Školní vzdělávací programy v zájmovém vzdělávání

Hodnocení ŠVP pro zájmové vzdělávání

Ve sledovaných školských zařízeních (SVČ, ŠD, ŠK) bylo jen ve dvou případech zjištěno, že dané zařízení nevypracovalo školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání, tj. 0,3 % z jejich celkového kontrolovaného počtu. Vzdělávací program pro zájmové vzdělávání školských zařízení (ŠD, ŠK) v 96,4 % vychází nebo navazuje na ŠVP školy. Činnosti ve školních klubech se účastní i žáci 1. stupně, kteří nebyli přijati k pravidelné docházce do ŠD, a proto se ŠVP školních klubů zaměřuje vždy na žáky 1. i 2. stupně ZŠ. V 6 % případů je ŠVP ŠD orientován i na žáky 2. stupně.

U 15,6 % kontrolovaných zařízení nebyla struktura ŠVP v souladu s § 5 odst. 2 školského zákona. Nejčastější nedostatky byly v chybějících podmínkách pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, pro přijímání uchazečů a ukončování vzdělávání. Některé formální nedostatky v ŠVP SVČ (např. informace o vydávání dokladu o ukončení vzdělávání) byly obvykle odstraněny již v průběhu inspekční činnosti v zařízeních. Časové vzdělávací plány jednotlivých oddělení byly zpracovány dostatečně a zaručovaly naplňování ŠVP.

Dlouhodobě zůstává problémem oblast podmínek zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků. Často není ředitelem školy stanoven nejvyšší počet účastníků zájmového vzdělávání na jednoho pedagogického pracovníka s ohledem na druh vykonávané činnosti dle § 10 odst. 5 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v dalších případech dochází k nedodržování tohoto nejvyššího stanoveného počtu účastníků na jednoho pracovníka. Ve 13,9 % školních družin se oddělení naplňují nad nejvyšší počet zapsaných účastníků (30) určený § 10 odst. 2 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

